S.Y.B.COM

S.Y.B.COM.

Oct. 2024-25.

- Regular. Exam.

Sem - III

S10102402 M

Time – 2 1/2 hours | Marks–75

Note: Attempt **All** questions.
All questions carry **equal** marks,
For **Q.2,Q.3 and Q.4** attempt A and B **OR** C and D

1. A) रिकाम्या जागा भरा. (08)

1. टीव्ही, रेफ्रिजरेटर आिण कॉम्प्युटर ही या .....कचरा प्रकाराची उदाहरणे आहेत.
2. इन्फंट्री बटालियन ही फायर आणि ..... तत्त्वावर आधारित आहे.
3. .....भारताचे संरक्षण मंत्री आहेत.
4. सर्वात लहान लढाऊ युनिट आहे.....
5. SSC म्हणजे....
6. अम्लपाऊस हा ..... डायऑक्साइड आणि नायट्रोजन ऑक्साईड सारख्या ....हानिकारक रसायनांच्या उत्सर्जनामुळे होतो.
7. भारतीय सैन्याचे ..... कमांड आहेत.
8. NDA महाराष्ट्रात ..... येथे आहे.

1 B सत्य किंवा असत्य ते लिहा. (07)

1 शारीरिक कचरा हे जैव-वैद्यकीय कचऱ्याचे एक उदाहरण आहे.
2 ड्रिल के उसूल हैं— स्मार्टनेस, स्थिरता आणि समन्वय.
3 राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे एकतेची भावना.
4 मानवी आरोग्य आिण पर्यावरणाचे रक्षण करण्यासाठी किरणोत्सर्गी कचरा सरकारी संस्थांद्वारे नियंत्रित केला जातो.
5 मुलाखतीसाठी निवड होणे म्हणजे कोणालातरी तुमच्या कौशल्यांमध्ये आणि ज्ञानात रस आहे.
6 ग्लोबल वार्मिंग ही पृथ्वीच्या तापमान वाढीशी संबंधित घटना आहे.
7 आयएमए डेहराडून येथे आहे.

2 A) राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे काय? ते साध्य करण्यासाठी उपाययोजना स्पष्ट करा. (08)
2 B) व्यक्तिमत्व उजळवणारी विविध कौशल्ये समजावून सांगा. (07)

OR

2 C) प्रदूषणाचा धोका रोखण्यासाठी एनसीसी कॅडेट्सची भूमिका स्पष्ट करा. (08)
2 D) प्रशिक्षण क्रियाचे कोणते फायदे आहेत? (07)
3 A) सायकल चालवताना सुरक्षेचे उपाय स्पष्ट करा. (08)
3 B) ट्रेकिंगसाठीआवश्यक असलेल्या वस्तूंची यादी द्या. (07)

OR

3 C) ' विविधतेत एकता ' ही संकल्पना तपशीलवार सांगा. (08)
3 D) मुलाखती दरम्यान तुम्ही कसे वागाल ते स्पष्ट करा? (07)
4 A) प्रदूषण म्हणजे काय? त्याचे प्रकार स्पष्ट करा. (08)
4 B) कचरा व्यवस्थापन म्हणजे काय? कचऱ्याचे प्रकार स्पष्ट करा. (07)

OR

4 C) 'राष्ट्रीय एकात्मता हे कोणत्याही राष्ट्राचे अस्तित्व असते त्यावर टिप्पणी करा. (08)
4 D) CV म्हणजे काय? मुलाखतीची पूर्वतयारी द्या. (07)
5 टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) (15)

1. वेळेच्या व्यवस्थापनासाठी आवश्यक गोष्टी.
2. एनसीसी गीत.
3. IMA मध्ये प्रवेश मिळवण्याचे मार्ग.
4. कमिशन प्रकार
5. NCC पुरस्कार

purchasing firm.

S101024.02 M

Time – 2 1/2 hours | Marks–75

Note: Attempt **All** questions.
All questions carry **equal** marks.
For **Q.2,Q.3 and Q.4** attempt A and B **OR** C and D

Q.1 A) **FILL IN THE BLANKS** (08)

1. TVs, refrigerators and computers are examples of .... Waste.
2. Infantry Battalion is based on principle fire and.....
3. .....is the Defence Minister of India.
4. ..... is the smallest fighting unit.
5. SSC stands for.....
6. Acid rain is caused by emission of harmful chemicals as .....dioxide and nitrogen oxide.
7. Indian Army has ..... Commands.
8. NDA is situated at.....in Maharashtra.

Q.1 B STATE TRUE OR FALSE (07)

1 Anatomical waste is an example of Bio-medical waste.
2 Drill ke usool hain-Smartness, steadiness and coordination.
3 National integration means feeling of togetherness.
4 Radioactive waste is regulated by government agencies in order to protect human health and the environment.
5 Being chosen for an interview means somebody is interested in your skills and knowledge.
6 Global warming is the phenomenon associated with the increase of earth's temperature.
7 IMA located at Dehradun.

Q.2 A) What is National Integration? Give measures to achieve it. **(08)**
Q.2 B) Explain various types of skills which brighten the personality. **(07)**

OR

Q.2 C) Explain role of NCC cadets in curbing the menace of pollution. **(08)**
Q.2 D) What are the advantages of training activity? **(07)**
Q.3 A) Explain safety measures during cycling. **(08)**
Q.3 B) Give the list of items which are essential for trekking activity. **(07)**

OR

Q.3 C) Explain 'Unity in Diversity' concept in detail. **(08)**
Q.3 D) Explain how will you conduct yourself during the interview? **(07)**
Q.4 A) What s pollution? Explain its types. **(08)**
Q.4 B) What is waste management? Explain types of waste. **(07)**

OR

Q.4 C) 'National integration is survival of any nation' comment on it. **(08)**
Q.4 D) What is CV? Give pre-interview preparation. **(07)**
Q.5 Write short notes on.(ANY THREE) **(15)**

1. Essentials of time management.
2. NCC song.
3. Ways to get entry into IMA.
4. Types of Commission
5. NCC awards

S10102401M

(मराठी रुपांतर)

वेळ-२ तास ३० मिनिटे | एकूण गुण - ७५

सुचना - १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१) अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा.(कोणत्याही पाच). १५

१) तर्कशक्ती युग
२) अंधविश्वास
३) देहबोली
४) संघ बांधणी
५) मानवी हक्क
६) समतेचा अधिकार
७) अवर्षण
८)आपत्ती व्यवस्थापन

किंवा

ब) पायाभूत अभ्यासक्रम (सत्र - ३) साठी तुम्ही सादर केलेल्या प्रकल्पावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.२) अ) अनुसूचित जमातींच्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन कशा प्रकारे केले जाते ते सांगा. १५

किंवा

ब) 'कौटुंबिक हिंसाचार कायदा २००५' सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.३) अ) आपत्तीचे शारीरिक आणि मानसशास्त्रीय परिणाम विशद करा. १५

किंवा

ब) पुनर्वसन आणि पुनर्रचना याविषयी मानवी दृष्टिकोन सांगा.

प्र.४) अ) 'न्यूटन' आणि 'गॅलिलिओ' या शास्त्रज्ञांच्या विज्ञानाच्या विकासातील योगदानावर भाष्य करा. १५

किंवा

ब) दैनंदिन जीवनातील विज्ञानाचे महत्व सांगा.

प्र.५) अ) प्रभावी संप्रेषणातील अडथळ्यांवर चर्चा करा. १५

किंवा

ब) श्रवण क्रियेचे महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.

S19102401M

Time – 2 ½ hrs. **Total Marks – 75**

N.B: **1) All questions are compulsory.**
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) A) Explain the following concepts. (Any five). 15

1) Age of Reason
2) Blind Belief
3) Body Language
4) Team Building
5) Human Rights
6) Right to Equality
7) Drought
8) Disaster Management

OR

B) Discuss in detail on the Foundation Course (Semester – III) project submitted by you.

Q.2) A) What are the forms of violation of the Human rights of the scheduled Tribes? 15

OR

B) Explain in details the domestic Violence Act – 2005.

Q.3) A) Explain the physical and psychological effects of disaster. 15

OR

B) State the Humanitarian Approach to Rehabilitation and Resettlement.

Q.4) A) Comment on – contribution of 'Newton' and 'Galileo' toward the growth of science. 15

OR

B) State the importance of science in everyday life.

Q.5) A) Discuss barriers to effective communication. 15

OR

B) Explain in detail 'importance of listening'.

SYBCOM
11/10/24

S111024111M

Time: 3 Hours **100 Marks**

Note: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1) Attempt any two of the following: **20**

a. Discuss the classification of contracts.
b. Explain the rules relating to valid acceptance under Indian Contract Act.
c. Who is competent to contract? Explain the effects of a minor's agreement.
d. "An agreement without consideration is void". Comment.

Q. 2) Attempt any two of the following: **20**

a. When is consent said to be free from coercion and undue influence?
b. What is a void agreement? Explain any five void agreements.
c. Write short note on : 1) E-contracts
2) Performance of contract
d. Explain in brief remedies for breach of a contract.

Q. 3) Attempt any two of the following: **20**

a. Distinguish between :1) Bailment and Pledge
2) Pledge and Lien
b. What is contract of guarantee? Explain its essential elements.
c. Define contract of Bailment and state the rights, duties and liabilities of a bailor
d. Explain the various modes of termination of an agency.

Q. 4) Attempt any two of the following: **20**

a. Define contract of sale. Explain its essentials.
b. State the implied conditions and implied warranties under the Sale of Goods Act.
c. Explain the concept of Auction sales and state its legal provisions.
d. Who is an "unpaid seller"? What are his rights against the goods?

Q. 5) Attempt any two of the following: **20**

a. Define a Negotiable Instrument. Explain the provisions of maturity of an instrument.
b. Define promissory note and State its Characteristics.
c. Distinguish between Cheque and Bills of exchange.
d. Write short note on:- 1) Types of Cheque
2) Dishonor of Cheque

S111024 11M

वेळ: 3 तास १०० गुण

टीप: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र. १) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडावा . २०

अ) कराराच्या वर्गीकरणावर चर्चा करा.

ब) भारतीय करार कायद्यांतर्गत वैध स्वीकृतीशी संबंधित नियम स्पष्ट करा.

क) करार करण्यास सक्षम कोण आहे? अज्ञान व्यक्तीबरोबरील कराराचे परिणाम स्पष्ट करा.

ड) "प्रतिफल विरहीत करार व्यर्थ ठरतात" स्पष्ट करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडावा . २०

अ) संमती ही बलप्रयोग व अनुचित प्रभावापासून मुक्त असल्याचे कधी म्हटले जाते?

ब) व्यर्थ ठराव म्हणजे काय? कोणतेही पाच व्यर्थ ठराव स्पष्ट करा.

क) थोडक्यात टीपा लिहा : १) ई-करार २) कराराची कामगिरी

ड) कराराच्या उल्लंघनासाठी थोडक्यात उपाय स्पष्ट करा.

प्र. ३) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडावा . २०

अ) फरक लिहा : १) निक्षेप आणि तारण २) तारण आणि ग्रहणाधिकार

ब) हमीचा करार म्हणजे काय? त्यातील आवश्यक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क) निक्षेपाचा करार व्याख्या द्या. निक्षेपदात्याचे हक्क, कर्तव्ये आणि दायित्वे सांगा.

ड) प्रतिनिधित्वाचा समाप्तीच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र. ४) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडावा . २०

अ) मालविक्री करार परिभाषित करा. त्याची आवश्यक वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) मालविक्री कायद्यांतर्गत गृहीत प्रमुख अटी आणि गृहीत आश्वासने सांगा.

क) लिलाव विक्रीची संकल्पना स्पष्ट करा व त्याच्या कायदेशीर तरतुदी सांगा.

ड) अदत्त विक्रेता कोण आहे? वस्तूसंबंधित त्याचे अधिकार काय आहेत?

प्र. ५) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडावा . २०

अ) चलनक्षम दस्तऐवज परिभाषित करा. दस्तऐवजाच्या पूर्णतेच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

ब) वचनचिट्ठी परिभाषित करा व तिची वैशिष्ट्ये सांगा.

क) धनादेश आणि हुंडी मधील फरक स्पष्ट करा.

ड) थोडक्यात टिपा लिहा: १) धनादेशाचे प्रकार २) धनादेशाचा अनादर

SYBCOM
14/10/24

S141024 20M

Marks: - 100 **Time allowed: 3 Hrs.**

Instructions: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Use of simple or scientific calculator is allowed.

Q.1 A State whether the following statements are true or false. (Any Ten) **10**

a. Security premium is the part of loan funds.
b. Loss on sale of investment is non-operating expenses.
c. Bank loan is current liability.
d. Own funds are internal funds.
e. Over valuation of opening stock increases gross profit.
f. Special working capital is temporary working capital.
g. In capital budgeting, lower average rate of return (ARR) should be selected.
h. In working capital, Creditors should be valued on the basis of raw material cost.
i. Fictitious assets are the current assets which are easily convertible into the cash.
j. All quick liabilities are current liabilities.
k. Prepaid expenses are quick asset.
l. In capital budgeting, Depreciation affects net cash inflow.

Q.1 B Fill in the blanks with proper word. (Any Ten) **10**

a. Share capital ₹ 8, 00,000, Profit and loss account ₹ 1, 50,000, Bank loan ₹ 1, 75,000, underwriting commission ₹ 80,000, then shareholders' funds are equal to _____.
b. The formula for Creditors collection period (in weeks) =
c. 5 % Debenture ₹ 7, 00,000, Net profit before tax ₹ 70,000, Provision for tax ₹ 50,000, Then Net profit before interest and tax = _____.
d. Purchases ₹ 10, 00, 000 (25% on cash basis), then _____will be the amount used for creditors turnover ratio.
e. Debtors ₹ 4, 00, 000, Closing stock ₹ 2, 50,000, Cash and bank balance ₹ 2, 85,000, Preliminary expenses ₹ 80,000, Creditors ₹ 1, 75,000, then liquid ratio is equal to _____.
f. Standard acid test ratio is _____.
g. Net sales ₹ 3, 50,000, Opening stock ₹ 75,000, Closing stock ₹ 85,000, Purchases ₹ 1, 85,000, Total operating expenses ₹ 2, 50,000. Then Operating ratio is equal to _____.
h. Average rate of return is traditional technique of _____.
i. A Project of 22 years life requires an original investment of ₹ 11, 00,000. Value of depreciation per annum = _____.
j. Capital budgeting decisions are _____term investment decisions.
k. Gross working capital (excluding cash) ₹ 8,00,000, cash required is 20% on net working capital; hence net working Capital is equal to _____.
l. An investment of ₹ 6, 00,000 in a machine is expected to produce a cash inflow of ₹ 1, 50,000 p.a. then Payback period = _____.

Q.2 A Following is Profit and Loss account of Mandar Ltd. for the year ended 31st March, 2023 and 31st March, 2024: **10**

Profit & Loss A/c

Particulars	2023 (₹)	2024 (₹)	Particulars	2023 (₹)	2024 (₹)
To Opening Stock	1,00,000	90,000	By Sales	9,05,000	9,75,000
To Purchases	7,25,000	7,95,000			
To Carriage inward	7,500	10,000			
To Gross Profit c/d	1,77,500	1,90,000	By Closing Stock	1,05,000	1,10,000
	10,10,000	**10,85,000**		**10,10,000**	**10,85,000**
To Salary	35,000	40,000	By Gross profit b/d	1,77,500	1,90,000
To Carriage outward	10,250	12,250	By Profit on sale of Machinery	-	5,000
To Office repairs	21,000	21,000			
To Bank commission	11,750	10,750			
To Loss on sale of Investment	5,000	-			
To Interest	14,000	15,000			
To Income tax	45,000	50,000			
To Net Profit	35,500	46,000			
	1,77,500	**1,95,000**		**1,77,500**	**1,95,000**

Prepare comparative income statement from the given information.

Q.2 B **India Ltd provides you following details:** **10**

Particulars	
Original Cost (₹)	3,75,000
Cost of Capital	10%

Year	Profit Before Depreciation and After Tax
1st	1,20,000
2nd	1,15,000
3rd	1,20,000
4th	1,25,000
5th	1,40,000

You have to Calculate:

1. Discounted Pay Back Period
2. Net Present Value
3. Profitability Index

OR

Q.2 C From the following information pertaining to Swara Ltd. Prepare a statement showing working capital requirement. **20**

Particulars	**₹ (Per annum)**
Annual Sales	₹ 24,00,000
Stock of raw material	₹ 8,40,000
Stock of finished goods	₹ 7,20,000
Advance payment of expenses	₹ 52,000
Outstanding wages	₹ 65,000
Outstanding salaries	₹ 39,000
Purchases	₹ 10,00,000

It is estimated that : (Assume 1 year = 52 weeks)

1. Raw material remains in stock for 3 months and finished goods for 2 months.
2. Suppliers allow 1 month credit (25% Purchases on cash basis).
3. 2 months credit is allowed to customers (70% Sales on credit basis).
4. Wages outstanding is for 3 weeks and Salaries for 4 weeks.
5. Advance payment is for 2 weeks.
6. Cash required 30% of net working capital.

Q.3 A **Following is the Trial balance of Akshay Ltd :** **20**

Trial Balance as on 31st March 2024

Particulars	**₹**	**Particulars**	**₹**
Opening stock	98,000	Equity share capital	3,05,000
Wages	25,550	8% Preference share capital	1,26,500
Interest on loan	23,220	Sales	7,50,000
Discount allowed	85,000	Profit on sale of Investment	14,500
Office expenses	38,550	Bills payable	21,000
Insurance	47,000	Creditors	67,500
Purchases	5,35,000	Bank loan	1,65,000
Land and Building	23,250	Security premium	50,000
Investment	1,93,000	General reserve	35,500
Discount on issue of shares	26,000		
General expenses	38,000		
Carriage Inward	18,000		
Warehouse expenses	30,000		
Bank Charges	29,000		
Loss on sale of furniture	12,500		
Machinery	85,000		
Debtors	98,550		
Bills Receivable	53,650		
Cash and bank	47,350		
Short term investment	28,380		
	15,35,000		**15,35,000**

Additional information:

1. Closing stock as on 31st March 2024 is ₹ 1,10000
2. Make Provision for income tax ₹ 42,500
3. Depreciation is provided at 10% on land and building and 5% on machinery.

Prepare Vertical income statement and Vertical Balance sheet.

OR

Q.3 B

Balance Sheet of Shyam Ltd. As on 31st March 2024

Particulars	₹	Particulars	₹
Equity share capital	3,55,000	Building	3,65,000
8% Preference share capital	4,05,000	Machinery	2,95,000
General reserve	1,05,500	Furniture	1,65,000
Profit & Loss A/c	1,02,500	6% Government bonds	1,65,000
7% Debentures	1,57,000	Debtors	85,500
Creditors	65,000	Inventory	45,000
Bank overdrafts	15,000	Bills receivable	65,000
Outstanding expenses	15,000	Cash and bank	55,000
Bills payable	25,000	Underwriting commission	9,500
Provision for tax (C.Y.)	10,000	Prepaid expenses	5,000
	12,55,000		**12,55,000**

Other Details for 2023-24:

1. Purchases ₹ 13,50,000 (80% on credit basis)
2. Profit Before Tax ₹ 2,10,000
3. Net Sales ₹ 8,40,000

Calculate :

1. Liquid Ratio
2. Proprietary Ratio
3. Creditors Turnover Ratio and Collection period (in months)
4. Return on Equity Share Capital (NPAT-Preference Dividend)
5. Return on Capital Employed (NPBIT)
6. Debt Equity Ratio
7. Net Profit Before Tax Ratio
8. Return on proprietors' fund (NPAT)

Q.4 A **Balance Sheet of Mohit Ltd. as on 31st March 2024** 20

Particulars	₹	Particulars	₹
Equity share capital	6,00,000	Land and Building	5,75,000
7% Preference share cap	1,80,000	8% Government bonds	1,75,000
General reserve	1,00,000	Closing stock	1,30,000
Security premium	85,000	Debtors	1,35,000
8% Debenture	1,20,000	Cash	1,20,000
Provision for tax (C.Y.)	30,000	Bills receivable	65,000
Creditors	85,000		
	12,00,000		**12,00,000**

Other Details for 2023-24:

1. Sales ₹ 12,00,000 (80% on credit basis)
2. Profit Before Tax ₹ 1,30,000

Calculate :

1. Current Ratio,
2. Capital Gearing Ratio
3. Debtors Turnover Ratio and Collection period (in days)

(Assume 1 year= 360 days)

4. Stock Working Capital Ratio
5. Return on Capital Employed (NPBIT)
6. Net Profit Before Tax Ratio
7. Debt service ratio
8. Return on proprietors' fund (NPAT)

OR

Q.4 B Following is Balance Sheet of Sharva Ltd.: 10

Balance Sheet

as on 31st March 2024

Liabilities	₹	Assets	₹
Equity Share Capital	8,25,000	Trademark	4,50,000
6.5% Preference Share Capital	3,55,000	Investments	2,22,500
Profit and Loss a/c	2,52,500	Land	5,00,000
General Reserve	22,250	Plant and Machinery	2,50,000
Bank loan	2,25,000	Inventory	1,87,500
Creditors	1,75,750	Debtors	2,05,000
Bank overdraft	75,500	Bills receivable	1,50,000
Outstanding expenses	69,000	Preliminary expenses	35,000
	20,00,000		**20,00,000**

Convert the given Balance Sheet into the vertical common size statement.

Q.4 C **Swapna Ltd provides you following details:** **10**

Particulars	
Original Cost (₹)	5,50,000
Estimated life	5 years
Rate of Income tax	25%

Year	Profit Before Depreciation and Tax
1st	2,00,000
2nd	2,05,000
3rd	1,85,000
4th	1,90,000
5th	1,45,000

You have to Calculate:

1. Pay Back Period
2. Average Rate of Return

Q.5 A Discuss about limitations of financial statements. **10**

B Explain the scope of management accounting. **10**

OR

Q.5 **Write short notes.(Any four)** **20**

a. Fictitious assets

b. Common size income statement

c. Non-operating expenses and income

d. Debt equity ratio

e. Operating cycle concept of working capital

f. Accounting rate of return (ARR)

SY BCOM
14/10/24

S141024 21M

Marks – 100 **Time – 3 Hours**

Note – 1) All the questions are compulsory.
2) Figures to the right indicates full marks.

Q.1 A **Fill in the blanks with an appropriate words: (Any 10)** **(10)**

1 Internal environmental factors are _____.
(Uncontrollable/Controllable/Uncontrollable and Controllable / Planning)

2 _____ cost is associated with production.
(Variable / Fixed / Loss / Auction)

3 Unsuitable leadership factor can be _____ for an organization.
(Weakness / Threats / Strength / Management)

4 A Good management relation between employer and employee is a ____ for an organization.
(Strength / Weakness / Opportunity / Capital)

5 _____ is called as father of marketing management.
(Henry Fayol / Peter Drucker / Philip Kotler / Ratan Tata)

6 Marketing objective must be _____.
(SMART / Slow / Situational / Process)

7 Mission includes _____ of the business.
(Reason / Purpose / Loss / Profit)

8 Marketing strategy is _____ oriented.
(Past / Present / Future / Month)

9 Purchasing food for satisfying hunger is an example of _____ product level.
(Core / Generic / Expected / Motivation)

10 _____ are perishable.
(Services / Company / Customer / Manufacturer)

11 _____ is affected by internal and external environmental factors.
(Price / Suppliers / Distributors / Customers)

12 Marketing management helps to reduce overall _____ of products.
(Sale / Cost / Promotion / Management)

Q.1 B **State whether following statements are True or False. (Any 10)** **(10)**

1 Non durable goods are in tangible form.
2 Marketing strategy is one of the important function of marketing management.
3 In India the middle class is an important driver of the country's economic and social development.
4 Amazon company is using value pricing method to sell their products.
5 8'P'are called as an element of marketing mix.
6 Strategic implementation involves organizing resources so as to achieve objectives.
7 In MRO, O stands for Operating.
8 Capital goods are short lasting goods.
9 Competition is necessary to increase productivity.
10 Product Positioning concept was introduced by Jack Trout.
11 Economic and political environment are separate from each other.
12 Marketing strategy is an action plan to achieve short term objectives only.

Q.2	**A**	Explain the International Marketing environment.	**(07)**
Q.2	**B**	Give the features of growing middle class in India.	**(08)**
		OR	
Q.2	**C**	Define marketing management. Explain its functions.	**(15)**
Q.3	**A**	State the features of marketing strategy.	**(07)**
Q.3	**B**	Explain briefly 'Analyzing Competition' of market.	**(08)**
		OR	
Q.3	**C**	Explain the steps in strategic marketing planning process.	**(07)**
Q.3	**D**	Discuss on Michael Porter's Five Forces Model.	**(08)**
Q.4	**A**	Explain the stages and features of each stage of Product Life Cycle.	**(15)**
		OR	
Q.4	**B**	Explain the concept of product positioning and state its importance.	**(07)**
Q.4	**C**	Explain briefly the levels of a Product given by Philip Kotler.	**(08)**
Q.5	**A**	Explain the factors affecting pricing decision.	**(15)**
		OR	
Q.5	**B**	What is Pricing? Explain the various methods of pricing.	**(15)**
Q.6	**A**	Explain the New Product development process.	**(10)**
Q.6	**B**	Discuss on Micro and Macro Environment with specific reference to India.	**(10)**
		OR	
Q.6	**C**	**Write notes on the following (Any 4)**	**(20)**
	1	SWOT Analysis	
	2	Marketing to the Bottom of Pyramid	
	3	Steps in product positioning	
	4	Need and importance of Marketing Management	
	5	Steps in pricing	
	6	Consumer Goods	

S141024 21 M

गुण -१००

वेळ - 3 तास

टीप – १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र . १ अ **खालील रिक्त जागा योग्य शब्दांसह भरा: (कोणत्याही १०)** (१०)

१ अंतर्गत पर्यावरणीय घटक _____ आहेत.
(अनियंत्रित/नियंत्रित/अनियंत्रित आणि नियंत्रित / नियोजन)

२ _____ खर्च हा उत्पादनाशी प्रत्येकक्षात जोडलेला असतो.
(बदलता / स्थिर / तोटा / लिलाव)

३ अयोग्य नेतृत्व घटक संघटनेसाठी _____ असू शकतो.
(दुर्बलस्थान / धोके / शक्तीस्थान / व्यवस्थापन)

४ नियोक्ता आणि कर्मचारी यांच्यातील चांगले व्यवस्थापन संबंध हे संघटनेसाठी ____ आहे.
(शक्तीस्थान / दुर्बलस्थान / संधी / भांडवल)

५ _____ यांना विपणन व्यवस्थापनाचे जनक असे म्हटले जाते.
(हेन्री फेओल / पीटर ड्रकर / फिलिप कोटलर / रतन टाटा)

६ विपणन उद्दिष्ट _____ असणे आवश्यक आहे.
(SMART / हळूवार / परिस्थितीजन्य/ प्रक्रिया)

७ मिशनमध्ये व्यवसायाच्या _____ चा समावेश होतो.
(कारण / उद्देश / तोटा / नफा)

८ विपणन डावपेच _____अभिमुख आहे.
(भूतकाळ / वर्तमान / भविष्य / महिना)

९ भूक भागवण्यासाठी अन्न खरेदी करणे हे _____ वस्तू स्तराचे उदाहरण आहे.
(अति मुख्य / सर्वसामान्य / अपेक्षित / अभिप्रेरणा)

१० _____ हे नाशवंत असतात.
(सेवा / कंपनी / ग्राहक / उत्पादक)

११ _____ अंतर्गत आणि बाह्य पर्यावरणीय घटकांमुळे प्रभावित होतो.
(किंमत / पुरवठादार / वितरक / ग्राहक)

१२ विपणन व्यवस्थापन वस्तूचा एकूण _____ कमी करण्यास मदत करते.
(विक्री / खर्च / विक्रेयवृद्धी / व्यवस्थापन)

प्र . १ ब **खालील विधाने सत्य की असत्य आहे ते सांगा. (कोणतेही १०)** (१०)

१ टिकाऊ नसलेल्या वस्तू दृश्य स्वरूपात असतात.

२ विपणन डावपेच हे विपणन व्यवस्थापनाचे एक महत्त्वाचे कार्य आहे.

३ भारतात मध्यमवर्ग हा देशाच्या आर्थिक आणि सामाजिक विकासाचा महत्त्वाचा चालक आहे.

४ ॲमेझॉन कंपनी त्यांची उत्पादने विकण्यासाठी मूल्य किंमत पद्धती वापरतात.

५ 8'P' ला विपणन मिश्रणाचा घटक म्हणून संबोधले जाते.

६ डावपेचात्मक अंमलबजावणीमध्ये उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी साधनसामग्रीचे संघटन करणे समाविष्ट आहे.

७ एम आर ओ मध्ये ओ चे पूर्ण स्वरूप ऑपरेटिंग असे होय.

८ भांडवली वस्तू हा अल्पकाळ टिकणारा माल असतो.

९ उत्पादकता वाढवण्यासाठी स्पर्धा आवश्यक आहेत.

१० वस्तू स्थाननिश्चिती संकल्पना जॅक ट्राउट यांनी सादर केली.

११ आर्थिक आणि राजकीय पर्यावरण एकमेकांपासून वेगळे आहेत.

१२ विपणन डावपेच ही केवळ लघुकालीन उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी कृती योजना आहे.

प्र. २ अ आंतरराष्ट्रीय विपणन पर्यावरण स्पष्ट करा. (०७)

प्र. २ ब भारतातील वाढत्या मध्यमवर्गाची वैशिष्ट्ये सांगा. (०८)

किंवा

प्र. २ क विपणन व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. त्याची कार्ये स्पष्ट करा. (१५)

प्र. ३ अ विपणन डावपेचाची वैशिष्ट्ये सांगा. (०७)

प्र. ३ ब बाजारपेठेतील 'स्पर्धेचे विश्लेषण' थोडक्यात स्पष्ट करा. (०८)

किंवा

प्र. ३ क डावपेचात्मक विपणन नियोजन प्रक्रियेतील पायऱ्या स्पष्ट करा. (०७)

प्र. ३ ड मायकेल पोर्टर यांच्या पाच प्रेरणाशक्ती प्रतिकृतीवर चर्चा करा. (०८)

प्र. ४ अ वस्तू जीवन चक्राचे प्रत्येक टप्पे आणि प्रत्येक टप्प्याचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

प्र. ४ ब वस्तूच्या स्थाननिश्चिती संकल्पना स्पष्ट करा आणि त्याचे महत्त्व सांगा. (०७)

प्र. ४ क फिलिप कोटलेर यांच्या द्वारे सादर केलेले वस्तूचे स्तर थोडक्यात स्पष्ट करा. (०८)

प्र. ५ अ किंमत ठरवण्याच्या निर्णयावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

प्र. ५ ब किंमत काय आहे? किंमत ठरवण्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. (१५)

प्र. ६ अ नवीन वस्तू विकास प्रक्रिया स्पष्ट करा. (१०)

प्र. ६ ब भारताच्या विशिष्ट संदर्भासह सूक्ष्म आणि स्थूल पर्यावरणीय विपणनावर चर्चा करा. (१०)

किंवा

प्र. ६ क **खालील टिपा लिहा (कोणत्याही ४)** (२०)

१ SWOT विश्लेषण

२ पिरॅमिडच्या तळाशी विपणन

३ वस्तू स्थाननिश्चितीच्या पायऱ्या

४ विपणन व्यवस्थपणाची गरज आणि महत्त्व

५ किंमत ठरवण्याच्या पायऱ्या

६ ग्राहकोपयोगी वस्तू

S15102429M

Marks – 100 Time – 3 Hours

Note – 1) All the questions are compulsory.

2) Figures to the right indicates full marks.

Q.1 A Fill in the blanks with an appropriate words: (Any 10) (10)

1 Dimensions of management were designed by _____.
(Elton Mayo / William Staton / Peter Drucker / F. Tailor)

2 _____uses network analysis by identifying critical and non-critical activities.
(PERT / CPM / Budgetary Control / Audit)

3 _____ is a primary function of management.
(Planning / Controlling / Reporting / Budgeting)

4 _____ is a function of leadership.
(Directing / Confidence /Vision / Management)

5 _____ study is conducted to identify the most suitable way of doing a particular job.
(Method / Motion / Time / Fatigue)

6 Body language is a _____ communication.
(Verbal / Non-Verbal / Written / Co-ordination)

7 _____ is concerned with interlinking of group efforts in an organization.
(Controlling / Communicating / Coordinating / Conciliation)

8 _____ is a pre step of planning process.
(Setting objective / Analyzing environment / implementation / follow up)

9 Informal organizations make use of _____ communication.
(Upward / Downward / Grapevine / mixed)

10 Decision – making is a _____ process.
(Mental / Physical / Authority / Responsibility)

11 Authority, responsibility and accountability are elements of _____.
(Departmentation / Delegation of authority / span of control / planning)

12 ICT is the backbone of ____ organization.
(Virtual / Line / Matrix / Line and Staff)

Q.1 B State whether following statements are True or False. (Any 10) (10)

1 Use of technology leads to quick decision-making.
2 Controlling is past oriented process.
3 The analyses of external environment indicate opportunities and threats.
4 Henry Fayol has introduced the brain storming technique of decision-making.
5 Staffing involves selection of right person for the right job.
6 Motivation is not a one – time process.
7 Control system must be rigid.
8 F.W. Taylor is known as Father of Scientific Management.
9 As per conclusions of Hawthrone experiments, money is the only factor affecting employee motivation.
10 Successful functional Departmentation requires good co-ordination.
11 Span of management is also called as span of control.
12 A formal organization does not have a scalar chain of command.

Q.2		**Answer any Two of the following.**	
	a	Define Management. Explain the nature of management.	**(15)**
	b	Explain Henri Fayol's any 8 Principles of Management.	
	c	Explain the significance of Indian ethos in management.	
Q.3		**Answer any Two of the following.**	
	a	Explain various components of planning.	**(15)**
	b	Discuss the advantages of MBO.	
	c	What are the essentials of sound decision-making?	
Q.4		**Answer any Two of the following.**	
	a	Explain the features of Line and Staff Organization Structure.	**(15)**
	b	Explain the various bases of departmentation.	
	c	Explain the principles of effective delegationof Authority.	
Q.5		**Answer any Two of the following.**	
	a	Explain the non-monetary factors influencing motivation of employees.	**(15)**
	b	Discuss the styles of a successful leadership.	
	c	What are the different barriers to communication?	
Q.6		**Write short notes on. (Any 4)**	
	a	Decentralization	**(20)**
	b	Managerial skills	
	c	Steps of controlling	
	d	Matrix organization	
	e	Programmed techniques of decision -making	
	f	Management Information System	

S15102429M

5433 Comm
15/10/24

गुण -१०० वेळ -3 तास

टीप - १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र. १ अ खालील रिक्त जागा योग्य शब्दांसह भरा: (कोणत्याही १०) (१०)

१ व्यवस्थापनाचे पैलू _____ द्वारे डिझाइन केले गेले.
(एल्टन मेयो / विल्यम स्टॅटन / पीटर ड्रकर / एफ. टेलर)

२ _____ गंभीर आणि गैर-महत्वपूर्ण क्रियाकलाप ओळखून नेटवर्क विश्लेषण वापरते.
(पीईआरटी / सीपीएम / अंदाजपत्रकीय नियंत्रण / हिशेबतपासणी)

३ _____ हे व्यवस्थापनाचे प्राथमिक कार्य आहे.
(नियोजन / नियंत्रण / अहवाल / अंदाजपत्रक)

४ _____ हे नेतृत्वाचे कार्य आहे.
(मार्गदर्शन / आत्मविश्वास / दूरदृष्टी / व्यवस्थापन)

५ एखादे काम करण्याचा सर्वात योग्य मार्ग ओळखण्यासाठी _____ अभ्यास केला जातो.
(पद्धत / गती / वेळ / थकवा)

६ देहबोली हे _____ संदेशवहन आहे.
(मौखिक / गैर-मौखिक / लिखित / समन्वय)

७ _____ एखाद्या संघटनेतील गट प्रयत्नांना जोडण्याशी संबंधित आहे.
(नियंत्रण / संदेशवहन / समन्वय / सामंजस्य)

८ _____ ही नियोजन प्रक्रियेची पूर्व पायरी आहे.
(उद्दिष्ट ठरवणे / पर्यावरणाचे विश्लेषण करणे / अंमलबजावणी / पाठपुरावा करणे)

९ अनौपचारिक संघटनेमध्ये _____ संदेशवहनाचा वापर करतात.
(उर्ध्वगामी / अधोगामी / द्राक्ष वेल / मिश्रित)

१० निर्णय घेणे ही _____ प्रक्रिया आहे.
(मानसिक / शारीरिक / अधिकार / जबाबदारी)

११ अधिकार, जबाबदारी आणि उत्तरदायित्व हे _____ चे घटक आहेत.
(विभाग/अधिकार प्रदान /नियंत्रणाचा कालावधी/नियोजन)

१२ ICT हा ____ संघटनेचा कणा आहे.
(आभासी / रेखा / मॅट्रिक्स / रेखा आणि कर्मचारी)

प्र. १ ब खालील विधाने सत्य की असत्य आहे ते सांगा. (कोणतेही १०) (१०)

१ तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे लवकर निर्णय घेणे शक्य होते.

२ नियंत्रण ही भूतकाळाभिमुख प्रक्रिया आहे.

३ बाह्य वातावरणाचे विश्लेषण संधी आणि धोके दर्शवितात.

४ हेन्री फेयोल यांनी निर्णय घेण्याचे विचारमंथन (ब्राइन्स्टोर्मिंग) तंत्र सादर केले आहे.

५ कर्मचारी नियुक्ती मध्ये योग्य कामा साठी योग्य व्यक्तीची निवड समाविष्ट असते.

६ अभिप्रेरणा ही एक-वेळची प्रक्रिया नाही.

७ नियंत्रण यंत्रणा कठोर असणे आवश्यक आहे.

८ एफ . डब्ल्यू. टेलर यांना शास्त्रीय व्यवस्थापनाचे जनक म्हणून ओळखले जाते.

९ हॉथ्रोन प्रयोगांच्या निष्कर्षानुसार, कर्मचाऱ्यांच्या अभिप्रेरणेवर परिणाम करणारा पैसा हा एकमेव घटक आहे.

१० यशस्वी कार्यात्मक विभागासाठी प्रभावी समन्वय असणे आवश्यक आहे.

११ व्यवस्थापन कक्षेला नियंत्रणकक्षा असे देखील म्हणतात.

१२ औपचारिक संघटनेमध्ये आदेशातील एकवाक्यतेची साखळी नसते.

प्र . २ **खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.** (१५)

अ व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब हेन्री फेयोल यांच्या व्यवस्थापनाची कोणतीही ८ तत्त्वे स्पष्ट करा.

क व्यवस्थापनातील भारतीय गुणवैशिष्ट्यांचे (एथॉस) महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र . ३ **खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.** (१५)

अ नियोजनाचे विविध घटक समजावून सांगा.

ब एम बी ओ चे फायदे यावर चर्चा करा.

क योग्य निर्णय घेण्यासाठी कोणत्या गोष्टी आवश्यक आहेत?

प्र . ४ **खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.** (१५)

अ रेखा आणि कर्मचारी संघटनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब विभागीकरणाचे विविध आधार स्पष्ट करा.

क प्रभावी अधिकार प्रदानाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र . ५ **खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.** (१५)

अ कर्मचाऱ्यांच्या अभिप्रेरणेवर परिणाम करणारे आर्थिकेत्तर घटक स्पष्ट करा.

ब यशस्वी नेत्याच्या नेतृत्वशैलीची चर्चा करा.

क संदेशवहनातील विविध अडथळे कोणते आहेत?

प्र . ६ **खालील टीप लिहा. (कोणत्याही ४)** (२०)

अ विकेंद्रीकरण

ब व्यवस्थापकीय कौशल्ये

क नियंत्रणाचे टप्पे

ड मॅट्रिक्स संघटना

इ निर्णय घेण्याची नियोजित तंत्रे

फ व्यवस्थापन माहिती प्रणाली

S16102436 M

SYBCom
16/10/22

[Time 3 Hours] [Marks- 100]

NB: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to right indicate full marks.
3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1A Define the following concepts. (Any five) 10

1) Gross national product 2) Induced consumption 3) IS curve
4) Inflation 5) Macro economics 6) Open economy
7) Unemployment 8) Marginal propensity to consume

Q1B Choose the right answer from the given options and rewrite statements. 10

1 NDP = GDP - ---------.
a) depreciation b) subsidies c) net exports d) tax

2 ---------- low of market states that every supply creates its own demand.
a) Say's b) Fisher's c) Pigou's d) Mill's

3 Macroeconomics is concerned with ----------.
a) national income accounting b) international trade
c) poverty d) All of the above

4 ---------- consumption does not change with the change in the income.
a) financial b) net c) autonomous d) Induced

5 Level of investment in an economy depends on ----------.
a) price level b) revenue deficit
c) subsidies d) MEC & rate of interest

6 A barter economy is ----------.
a) cyclical b) monetised c) less monetised d) non-monetised

7 Cost push inflation is also known as ----------.
a) supply side inflation b) recession
c) wage push inflation d) spiral inflation

8 Real flow refers to the ---------.
a) flow of money b) flow savings
c) both a and b d) flow of goods and services

9 MPC is always ---------.
a) infinity b) negative
c) one d) positive but less than one

10 Short run Philips curve is ----------.
a) vertical b) downward sloping
c) upward sloping d) horizontal

Q2 Answer any TWO of the following. 20

a) Define macro economics and explain importance of macro economics.
b) Discuss various phases of trade cycle.
c) Explain three sector model of circular flow of income in closed economy.

Q3 Answer any TWO of the following. 20

a) Discuss Keyne's psychological law of consumption.

b) Explain Keynes' concept of effective demand with diagram.

c) Given investment to be Rs. 10 Cr. and MPC 0.5, explain the working of Investment multiplier.

Q4 **Answer any TWO of the following.** 20

a) Explain derivation of IS curve.

b) Explain relationship between employment and inflation with the help of short run Philips curve.

c) Discuss the basic prepositions of supply side economics.

Q5 **Answer any TWO of the following.** 20

a) Explain constituents of money supply.

b) What is inflation? Explain cost push inflation with diagram.

c) Discuss the Keynes approach of demand for money.

SY BCom
16/10/24

S16102436M

वेळ - ३ तास गुण - १००

सूचना- १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१ अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही पाच) १०

१) सकल राष्ट्रीय उत्पादन २) प्रेरित उपभोग ३) IS वक्र
४) भाववाढ ५) समग्रलक्षी अर्थशास्त्र ६) खुली अर्थव्यवस्था
७) बेरोजगारी ८) सिमांत उपभोग प्रवृत्ती

प्र.१ ब) खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. १०

१ NDP = GDP - ---------.
अ) घसारा ब) अनुदान क) निव्वळ निर्यात ड) कर

२ ---------- चा बाजारपेठ विषयक नियम असे दर्शवतो की, प्रत्येक पुरवठा स्वतःची मागणी निर्माण करतो.
अ) से ब) फिशर क) पिगु ड) मिल

३ समग्रलक्षी अर्थशास्त्र ---------- शी संबंधित आहे.
अ) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजणी ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापार
क) गरीबी ड) वरीलपैकी सर्व

४ ---------- उपभोग उत्पन्नातील बदलांसह बदलत नाही.
अ) वितीय ब) निव्वळ क) स्वायत्त ड) प्रेरित

५ अर्थव्यवस्थेतील गुंतवणुकीची पातळी ---------- वर अवलंबून असते.
अ) किंमत पातळी ब) महसुली तूट
क) अनुदान ड) भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमता आणि व्याजदर

६ वस्तु विनिमय अर्थव्यवस्था म्हणजे ---------- होय.
अ) चक्रीय ब) मौद्रिक क) कमी मौद्रिक ड) अमौद्रिक

७ खर्च प्रेरित चलन वाढीला ---------- असे म्हणतात.
अ) पुरवठा बाजूने चलनवाढ ब) घसरण
क) वेतन प्रेरित चलनवाढ ड) आवर्त चलनवाढ

८ वास्तविक प्रवाह ---------- संदर्भित करतो.
अ) पैशाचा प्रवाह ब) बचत प्रवाह
क) दोन्ही अ आणि ब ड) वस्तू आणि सेवांचा प्रवाह

९ MPC नेहमी ---------- असते.

अ) अनंत
ब) ऋण
क) एक
ड) धनात्मक परंतु एकपेक्षा कमी

१० अल्पकालीन फिलिप्स वक्र ---------- असतो.

अ) उभा
ब) खाली जाणारा
क) वर जाणारा
ड) समांतर

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. २०

अ) समग्रलक्षी अर्थशास्त्राची व्याख्या करा आणि समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) व्यापार चक्राच्या विविध टप्प्यांची चर्चा करा.

क) बंदिस्त अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाच्या चक्राकार प्रवाहाचे त्रिक्षेत्रीय प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तर लिहा . २०

अ) केन्सचा उपभोग फलनाचा मानसशास्त्रीय नियम स्पष्ट करा.

ब) केन्सची प्रभावी मागणीची संकल्पना आकृतीसह स्पष्ट करा.

क) १० कोटी रुपये गुंतवणूक आणि सीमांत उपभोग प्रवृत्ती 0.5 दिलेली असताना, गुंतवणूक गुणकाची कार्यप्रणाली स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तर लिहा . २०

अ) IS वक्राची निर्मिती स्पष्ट करा.

ब) अल्पकालीन फिलिप्स वक्राच्या मदतीने बेरोजगारी आणि भाववाढ यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.

क) पुरवठा बाजू अर्थशास्त्राच्या पायाभूत विषयांवर चर्चा करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा . २०

अ) पैशाच्या पुरवठ्याचे घटक स्पष्ट करा.

ब) चलनवाढ म्हणजे काय? खर्च प्रेरित चलन वाढीची कारणे आकृतीसह स्पष्ट करा.

क) केन्स यांच्या पैशाच्या मागणीच्या दृष्टिकोनावर चर्चा करा.

S171024 5M

5YBCom
17/10/24

Time:- 3 Hrs. **Marks:-100**

Instructions:-
1. **All questions are compulsory**
2. **Figures to the right indicate full marks.**
3. **Use of simple or scientific calculator is allowed.**

Q.1 A **Fill in the blanks and REWRITE the sentence (any 10).** **10**

i. Cost of Machinery Rs.10,00,000, Written down value Rs.8,00,000. Depreciation is chargeable @ 10% p.a. under Straight line method. The amount of Depreciation for full year = _____.

ii. In amalgamation, excess of purchase consideration over net assets = _____.

iii. In amalgamation, stock of book value Rs.1,20,000 was taken over at 90% of the book value. Amount of stock to be debited to Realisation account = _____.

iv. 12% investment was purchased on 1st October 2023 for Rs.1,60,000. Interest receivable on 31st March,2024 = _____.

v. Purchase consideration of Rs.5,00,000 should be settled by issue of equity shares of Rs.10 each at par. Number of equity shares to be issued = _____.

vi. A & B were partners sharing profits and losses in the ratio 3:1. They admitted C for 1/4th share. New ratio after admission of C = _____.

vii. Date of Admission of a partner is 1st July, 2023, accounting period is from 1st April 2023 to 31st March, 2024. Time ratio = _____.

viii. Total sales for the year were Rs.20,00,000 and sales before retirement were Rs.12,00,000. Sales ratio = _____.

ix. Time ratio is 1:2 and sales ratio is 3:2. The amount of office rent is Rs.60,000. Amount to be shown in after admission column= _____.

x. Value of assets taken over is Rs.8,68,000 and value of liabilities taken over is Rs.4,18,000. Purchase consideration = _____.

xi. Interest on capital should be debited to _____ account.

xii. Time ratio is 3:2 and sales ratio is 2:3. Travelling expenses are Rs.75,000. Amount to be shown in before retirement column= _____.

Q.1 B **State whether the following statements are true or false (any 10).** **10**
(Do not rewrite the statement)

i. Carriage outward is allocated in sales ratio.

ii. Accounts receivable includes debtors and bills receivables.

iii. While calculating purchase consideration, assets are considered at revised value.

iv. Purchase consideration is distributed among the partners in the ratio of their closing capital balances.

v. Interest on retiring partners' loan is payable for after retirement period only.

vi. In conversion of partnership firm into a company, the purchase consideration can be settled by way of issue of shares or debentures of the company.

vii. In fluctuating capital method, all adjustments related to capital are made in partners' capital account.

viii. Piecemeal distribution is related with dissolution of a partnership firm.

ix. Interest on partners' drawings is allocated in time ratio.

x. In Amalgamation, the purchase consideration is paid by vendor firm to purchasing firm.

xi. In piecemeal distribution, proportionate capital is calculated by dividing minimum unit value amount by profit sharing ratio of each partner.

xii. Interest on drawings should be credited to partners' capital Account.

Q.2 Sanket and Sanjay were partners in SS Traders, sharing profits and losses in the ratio 4:1. They decided to convert the firm into SS Traders Pvt. Ltd. with effect from 1st April, 2024. Following information is available from their books of accounts on 31st March, 2024. 20

Balance Sheet As on 31st March, 2024

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Capital		Machinery	1,48,000
Sanket	2,80,000	Furniture	80,000
Sanjay	80,000	Accounts receivable	52,000
Joint life policy Fund	50,000	Stock	66,000
Accounts payable	60,000	Joint life policy	50,000
		Cash at bank	74,000
	4,70,000		**4,70,000**

New company will take over all the assets and liabilities of the firm.
Revised values of assets were Machinery Rs.1,54,000, Furniture Rs.1,00,000, Stock at Rs.60,000.
Joint life policy should be surrendered at book value.
Purchase consideration will be settled by issue of equity shares of Rs.10 each at a premium of Rs.10 per share.
You are required to prepare necessary ledgers in the books of SS Traders.
Also prepare balance sheet of SS Traders Pvt. Ltd after conversion.

OR

Q.2 A,B & C were partners in SY Enterprises sharing profits and losses in the ratio 2:2:1 respectively. From 1st April, 2024 they decided to dissolve the firm. Following information is available from their books of accounts. 20

Balance Sheet As on 31st March, 2024

Liabilities	Amount(Rs.)	Assets	Amount(Rs.)
Capital		Equipments	2,50,000
A	80,000	Stock	85,000
B	60,000	Debtors	58,000
C	70,000	Cash at bank	12,000
General Reserves	40,000	Bills receivable	82,000
Creditors	1,00,000		
Bills payable	1,00,000		
Tax Payable	37,000		
	4,87,000		**4,87,000**

On dissolution, the assets realised as follows
I installment Rs.1,27,000
II installment Rs.80,000
III installment Rs.1,00,000
Last installment Rs.70,000

Provision for realisation expenses Rs.12,000. However actual expenses amounted to Rs.7,000 only.
You are required to prepare statement of distribution of cash using excess capital method of piecemeal distribution.

Q.3 Ramesh and Suresh were partners sharing profits and losses equally. They admitted Mahesh on 1st July, 2023. After his admission partners continued to share profits and losses equally as well. 20

Trial BalanceAs on 31st December, 2023

Particulars	Amount(Rs)	Particulars	Amount(Rs)
Stock	54,000	**Capital**	
Furniture	1,70,000	Ramesh	70,000
Copyrights	60,000	Suresh	75,000
Debtors	1,50,000	Mahesh	80,000
Cash at bank	26,000	Creditors	98,000
Discount allowed	10,000	RDD	2,000
Bad debts	4,000	Outstanding salaries	10,000
Salaries and wages	64,000	Gross profit	2,40,000
Conveyance	16,000		
Drawings			
Ramesh	10,000		
Suresh	6,000		
Mahesh	5,000		
	5,75,000		**5,75,000**

Adjustments:

1. Depreciate furniture by 5% p.a.
2. Interest on capital is payable @ 8% p.a.
3. Interest on drawings @ 6% p.a.
4. Sales were Rs.60,000 per month up to 30th June. Thereafter monthly sales recorded an increase of 50%.
5. RDD should be maintained at 2% on debtors.
6. On admission of Mahesh, Goodwill should be raised in the books to the extent of Rs.50,000.

You are required to prepare Final accounts from the given information.

OR

Q.3 D,B & J carrying on a partnership firm as equal partners. B retired from the firm w.e.f. 1st January, 2024. After his retirement, D and J continued to share profits and losses as 3:2. 20

Trial BalanceAs on 31st March, 2024

Particulars	Amount(Rs)	Particulars	Amount(Rs)
Purchases	4,25,000	**Capital**	
Opening stock	43,000	D	50,000
Import duty	21,000	B	60,000
Export duty	45,000	J	80,000
Debtors	1,80,000	Creditors	54,000
Software	1,00,000	Sales	10,00,000
Insurance premium	20,000	Interest received	6,000
Selling expenses	80,000		
Bad debts	10,000		
Livestock	1,50,000		
Salaries to salesman	65,000		
Conveyance	24,000		
Cash at bank	87,000		
	12,50,000		**12,50,000**

Adjustments:

1. Closing stock valued at Rs.60,000.
2. Amount payable to B should be transferred to his Loan Account carrying interest @ 6% p.a.
3. Machinery purchased for Rs.1,20,000 was not recorded in the books.
4. Sales were Rs.1,00,000 per month after retirement of B.

You are required to prepare Final accounts from the given information.

Q.3 Ramesh and Suresh were partners sharing profits and losses equally. They admitted Mahesh on 1st July, 2023. After his admission partners continued to share profits and losses equally as well. **20**

Trial BalanceAs on 31st December, 2023

Particulars	Amount(Rs)	Particulars	Amount(Rs)
Stock	54,000	**Capital**	
Furniture	1,70,000	Ramesh	70,000
Copyrights	60,000	Suresh	75,000
Debtors	1,50,000	Mahesh	80,000
Cash at bank	26,000	Creditors	98,000
Discount allowed	10,000	RDD	2,000
Bad debts	4,000	Outstanding salaries	10,000
Salaries and wages	64,000	Gross profit	2,40,000
Conveyance	16,000		
Drawings			
Ramesh	10,000		
Suresh	6,000		
Mahesh	5,000		
	5,75,000		**5,75,000**

Adjustments:

1. Depreciate furniture by 5% p.a.
2. Interest on capital is payable @ 8% p.a.
3. Interest on drawings @ 6% p.a.
4. Sales were Rs.60,000 per month up to 30th June. Thereafter monthly sales recorded an increase of 50%.
5. RDD should be maintained at 2% on debtors.
6. On admission of Mahesh, Goodwill should be raised in the books to the extent of Rs.50,000.

You are required to prepare Final accounts from the given information.

OR

Q.3 D,B & J carrying on a partnership firm as equal partners. B retired from the firm w.e.f. 1st January, 2024. After his retirement, D and J continued to share profits and losses as 3:2. **20**

Trial BalanceAs on 31st March, 2024

Particulars	Amount(Rs)	Particulars	Amount(Rs)
Purchases	4,25,000	**Capital**	
Opening stock	43,000	D	50,000
Import duty	21,000	B	60,000
Export duty	45,000	J	80,000
Debtors	1,80,000	Creditors	54,000
Software	1,00,000	Sales	10,00,000
Insurance premium	20,000	Interest received	6,000
Selling expenses	80,000		
Bad debts	10,000		
Livestock	1,50,000		
Salaries to salesman	65,000		
Conveyance	24,000		
Cash at bank	87,000		
	12,50,000		**12,50,000**

Adjustments:

1. Closing stock valued at Rs.60,000.
2. Amount payable to B should be transferred to his Loan Account carrying interest @ 6% p.a.
3. Machinery purchased for Rs.1,20,000 was not recorded in the books.
4. Sales were Rs.1,00,000 per month after retirement of B.

You are required to prepare Final accounts from the given information.

Q.4 Surya and Kumar were partners in SKY Shots & Co. sharing profits and losses in the ratio 3:2 respectively. Virat and Kohli were partners in VK Sports sharing profits and losses equally.

Balance Sheet As on 31st August, 2024

Liabilities	Sky Shots	VK Sports	Assets	Sky Shots	VK Sports
Capital			Premises	2,60,000	2,10,000
Surya	3,00,000		Furniture	1,60,000	1,06,000
Kumar	2,00,000		Debtors	78,000	90,000
Virat		1,50,000	Stock	1,48,000	1,03,000
Kohli		1,50,000	Cash at bank	1,06,000	87,000
Creditors	1,80,000	2,10,000			
Bills payable	72,000	86,000			
	7,52,000	**5,96,000**		**7,52,000**	**5,96,000**

The businesses of both firms were taken over by SK Sports on following conditions. Goodwill of both firms was taken over at Rs.60,000 each. Premises valued at Rs.2,50,000 each for both firms. All other assets and liabilities were taken over at book values except cash balance. New firm took over cash balance after settlement of realization expenses Rs.12,000 each by old firms.

You are required to

a. Prepare statement of purchase consideration

b. Prepare Journal & balance sheet in the books of **SK Sports after amalgamation.**

OR

Q.4 Harshad and Mehta were partners in HM Investments sharing profits and losses in the ratio 4:1 respectively. Ketan & Parekh were partners in KP Investments Co. sharing profits and losses equally.

Balance Sheet As on 31st August, 2024

Liabilities	HM	KP	Assets	HM	KP
Capital			Computers	1,60,000	1,20,000
Harshad	2,20,000		Software	50,000	40,000
Mehta	80,000		Debtors	1,58,000	84,000
Ketan		1,10,000	Stock	1,04,000	89,000
Parekh		1,00,000	Cash at bank	43,000	38,000
Creditors	1,47,000	98,000			
Bills payable	68,000	63,000			
	5,15,000	**3,71,000**		**5,15,000**	**3,71,000**

The businesses of both firms were taken over by SCAM INDIA on following conditions.

1. Purchase consideration was agreed at Rs.3,50,000 for HM Investments and Rs.2,00,000 for KP Investments Co..

2. Capital of new firm ABCD & Co. was fixed at Rs.5,00,000 which is to be contributed by all partners equally. Any surplus or deficit shall be adjusted in partners' loan account.

You are required to

a. Prepare statement of purchase consideration

b. Prepare Journal & balance sheet in the books of **SCAM INDIA after amalgamation.**

Q.5 A List various adjustments and their postings in final accounts of partnership firm. 1

B Explain with reason the steps in settlement of liabilities in piecemeal distribution. 1

OR

Q.5 **Write short notes (any 4)** 2

a. Time and sales ratio

b. Amalgamation of partnership firm

c. Excess capital method

d. Fixed & fluctuating capital method

e. Adjustment of goodwill in admission of a partner in partnership firm

f. Steps in conversion of partnership into a company

S4BCom
18/10/24

S181024 55M

Time: 3 Hours **Marks: 100**

N.B. 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

Q1) a) Fill in the blanks with appropriate word given in the bracket :(Any 10) **10**

1. The company whose securities are included in the official list of the stock exchange is called _____ Company.
(Listed /Public /Holding/Private)
2. One person company shall have a minimum of _____director.
(Two /One /Three/Five)
3. The Reserve Bank of India is an example of a_____.
(Registered company/ Statutory company/Chartered company/Public company)
4. _____is an independent quasi judicial body in India to look the behavior of companies. (Stock exchange/ RBI/ SEBI/Company Law Board)
5. Secretarial standard 2 is related with _____.
(Meetings of the Board of Director/Board report /General meeting/Dividend)
6. Final dividend recommended by the _____.
(Creditors/ Registrar/ Board of director/shareholders)
7. _____ document is the foundation on which company is built
(Prospectus/AOA /MOA/Register of members)
8. Secretary should use _____ language in correspondence with shareholders.
(Simple/Complicated/Rude/ Abusive)
9. Technology is serving _____ to company secretary.
(Helping hand /Competition/Difficulties/ Problems)
10. The Registrar of companies (ROC) is an officer appointed by the _____.
(Board of directors/ Promoter/ Central Government/ State Government)
11. Depository participant is described as _____ of the depository.
(Principal /Debtor /Agent/Creditor)
12. _____has a right to inspect trust deed and to obtain copies of trust deed.
(Shareholder/Debenture holder /Board of Directors/Promoter)

Q1) b) State whether the following statements are true or false :(Any 10) **10**

1. Doctrine of ultra vires means beyond the object.
2. Company dies a natural death.
3. Secretarial correspondence related to issue of bonus shares is with preference shareholders
4. Minutes are the summary of the meeting.
5. Interim dividend shall be declared out of General reserve only.
6. SSB stands for Special Standard Board
7. Secretarial standard 4 is related to Registers and records.
8. A company can own, enjoy property in its own name.
9. Prospectus and statement in lieu of prospectus are synonyms.

10. A public company can borrow money soon after incorporation
11. The Securities Exchange Board Of India was established on 14th April,1992
12. Conversion of a company for second time is called dematerialization.

Q.2) Answer any two of the following. 15

a. Discuss the features of company under Companies Act, 2013.
b. Explain the appointment procedure of a company secretary.
c. State the rising career options of company secretary and its importance.

Q.3) Answer any two of the following. 15

a. Explain the role of Company Secretary as a liaison officer.
b. Write on Secretarial Standard 5: Minutes
c. List out Secretarial Standards issued by ICSI and explain its advantages

Q.4) Answer any two of the following. 15

a. What is Memorandum of Association? Explain its clauses.
b. Write a note on misleading prospectus.
c. Explain secretarial procedure with regard to conversion of private limited company into a public company.

Q.5) Answer any two of the following. 15

a. Discuss secretarial correspondence with shareholders.
b. Explain the role of technology in secretarial correspondence.
c. Give Specimen of: Letter to Stock Exchange for listing of shares.

Q.6) Write short note on (Any Four) 20

a. Qualities of company secretary
b. One person company
c. Need & importance of Secretarial Audit
d. Articles of Association
e. Doctrine of ultra vires
f. Specimen of Letter to Bank for overdraft facility.

S1810245 5M

वेळ: ३ तास गुण: १००

सूचना - १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात

प्र. १) अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा . (कोणत्याही दहा) १०

१. ज्या कंपनीच्या प्रतिभूतींचा सामावेश भागबाजारच्या अधीकृत यादीमध्ये केलेला आहे त्याला _____कंपनी असे म्हणतात. (सूचिबद्ध/सार्वजनिक/सूत्रधारक/ खाजगी)

२. एक व्यक्ती कंपनीकडे किमान _____ संचालक असावेत.(दोन/ एक/ तीन/ पाच)

३. भारतीय रिझर्व बँक हे _____ चे उदाहरण आहे.
(नोंदणीकृत कंपनी/वैधानिक कंपनी/ सरकारी सनद मिळालेली कंपनी/ सार्वजनिक कंपनी)

४. कंपन्यांचे वर्तन पाहण्यासाठी _____ ही भारतातील एक स्वतंत्र अर्ध-न्यायिक संस्था आहे.
(स्टॉक एक्सचेंज/ आरबीआय/ सेबी/ कंपनी कायदा मंडळ)

५. सचिवीय मानक २ हे _____शी संबंधित आहे.
(संचालक मंडळाच्या सभा/ संचालक मंडळाचा अहवाल/ सर्वसाधारण सभा/ लाभांश)

६. अंतिम लाभांश _____द्वारे शिफारस केला जातो.(धनको/ निबंधक/ संचालक मंडळ/ सभासद)

७. _____दस्तऐवज कंपनीचा पाया आहे. (माहितीपत्रक/ नियमावली/ घटनापत्रक/ सभासद नोंदणी)

८. चिटणीसाने भागधारकांशी पत्रव्यवहार हा _____भाषेत केला पाहिजे.
(सोप्या/ कठीण/उद्धट/ अपमानास्पद)

९. तंत्रज्ञान हे कंपनी चिटणिसाला _____हि सेवा देते.
(मदतीचा हात/स्पर्धात्मक/अडचणी/ समस्या)

१०. कंपनीचा नोंदणी अधिकारी हा _____ ने नियुक्त केलेला अधिकारी आहे.
(संचालक मंडळ/ प्रवर्तक/ केंद्र सरकार/ राज्य सरकार(

११. डिपॉझिटरी सहभागी हा डिपॉझिटरीचा _____ म्हणून वर्णन केले जाते.
(प्रमुख/ ऋणको/ प्रतिनिधी/ धनको)

१२. विश्वस्त कराराची पाहणी करण्याचा आणि विश्वासाच्या कराराच्या प्रती मिळविण्याचा हक्क _____ ला आहे. (भागधारक/ कर्जरोखेधारक/ संचालक मंडळ/ प्रवर्तक)

ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य ते सांगा. (कोणतीही दहा) १०

१. अधिकारबाह्य सिद्धांत म्हणजे उद्दिष्टांपलीकडील कृत्ये.

२. कंपनीचा नैसर्गिक मृत्यू होतो.

३. बोनस भाग जारी करणे हे अग्रहक्क भागधारकांशी संबंधित असलेला सचिवीय पत्रव्यवहार आहे.

४. इतिवृत्त हा बैठकीचा सारांश असतो.

५. अंतरिम लाभांश केवळ सामान्य निधीमधून घोषित केला जातो.

६. एसएसबी म्हणजे स्पेशल स्टँडर्ड बोर्ड.

७. सचिवीय मानक ४ हे नोंदणी व नोंदी या मानकाशी संबंधित आहे.

८. कंपनी स्वतःच्या नावावर मालमत्ता खरेदी व वापरू शकते.

९. माहितीपत्रक आणि माहितीपत्रक ऐवजी द्यावयाचे निवेदन हे समानार्थी आहेत.

१०. नोंदणीनंतर लगेचच सार्वजनिक कंपनी पैसे घेऊ शकते.

११. सिक्युरिटीज एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया ची स्थापना १४ एप्रिल,१९९२ ला झाली.

१२. कंपनीचे दुसऱ्यांदा रुपांतर करणे याला अमूर्तीकरण म्हणतात.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या. १५

अ) कंपनी कायदा, २०१३अंतर्गत कंपनीच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

ब) कंपनी चिटणीसाच्या नियुक्तीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

क) कंपनी चिटणीसाच्या वाढत असणाऱ्या कारकिर्दीच्या संधी आणि त्याचे महत्त्व सांगा.

प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या. १५

अ) संपर्क अधिकारी म्हणून कंपनी चिटणीसाची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) सचिवीय मानक ५: इतिवृत्त यावर लिहा.

क) ICSI ने जारी केलेल्या सचिवीय मानकांची यादी करा आणि त्याचे फायदे स्पष्ट करा.

प्र. ४) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या. १५

अ) घटनापत्रक म्हणजे काय? त्याची कलमे स्पष्ट करा.

ब) दिशाभूल करणाऱ्या माहितीपत्रकावर लिहा.

क) खाजगी कंपनीचे सार्वजनिक कंपनीत रुपांतर करण्याच्या संदर्भात सचिवीय कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

प्र. ५) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या. १५

अ) कंपनीच्या भागधारकांसोबत असणाऱ्या सचिवीय पत्रव्यवहारावर चर्चा करा.

ब) सचिवीय पत्रव्यवहारांमध्ये तंत्रज्ञानाची असलेली भूमिका स्पष्ट करा.

क) नमुनापत्रक तयार करा : भागांच्या सूचिबद्ध नोंदणीसाठी स्टॉक एक्सचेंजला पत्र

प्र. ६) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) २०

अ) कंपनी चिटणीसाचे गुण

ब) एक व्यक्ती कंपनी

क) सचिवीय लेखापरीक्षणाची गरज आणि महत्व

ड) नियमावली

इ) घटनापत्रकातील अवैध कृत्ये

फ) बँकेला द्यावयाचे अधिकर्ष सुविधा पत्राचे नमुनापत्रक

S1810245 6M

SYBCom
18/10/25

[Time 3 Hours] [Marks- 100]

NB. 1) All questions are compulsory.
2) Figures to right indicate full marks.
3) Draw neat diagrams wherever necessary

Q1 A) **Choose the correct answer and rewrite statements** 10

1) ---------- is the primary objectives of co-operative societies.
a)profit maximization b)provide better services c) both a and b d)none of the these

2) In India first co-operative act was passed in the year ----------
a)1904 b)1905 c)1906 d)1907

3) -----person is known as father of co-operation.
a)Robert Owen b) Alfred Marshall c) J .M. Keynes d)A.C.Pigou

4) The head quarter of national consumer co-operative federation is located at-------
a)Mumbai b)Kolkata c)Delhi d)none of the these

5) A rice mill co-operative society is example of ------- co-operative societies.
a)processing b)labour c)housing d) consumer

6) Vidyanathan committee was established for restructuring co-operative credit in the year--------.
a)2004 b) 2005 c) 2006 d)2007

7) Primary agriculture credit cooperative societies provide --------- loan.
a)short term b) long term c) both a and b d)none of the these

8) Farmer's co-operative societies basically provide ----- facilities farmers.
a)seeds b) fertilizers c) pesticide d)all of the these

9) -------- is working at state level.
a) Primary agriculture credit societies b) Central co-operative bank
c) State co-operative bank d)none of the these

10) Land development banks provide only -------- loan.
a)short term b) medium term c) long term d)none of the these

B) **Define the following concepts.** **(Any five)** 10

1)Co-operation 2)Private sector 3)Consumer co-operative society
4)Marketing co-operative society 5)Self help group 6) Farmers service society
7)District central co-operative bank 8)Primary land development bank

Q2 **Answer any two of the following.** 20

a) Explain the features of co-operation.
b) Define principle of co-operation. Discuss the principles of co-operation.
c) State the economic advantages of co-operation.

Q3 **Attempt any two of the following** 20

a) Explain the objectives of agriculture co-operative marketing societies.
b) Describe the problems of labour co-operative societies.
c) Discuss the types of industrial co-operative societies.

Q4 **Answer any two of the following** 20

a) Elaborate the structure of co-operative credit in India.
b) Discuss the functions of primary agriculture co-operative credit societies.
c) Explain objective and functions of Self Help Group (SHG, s).

Q5 **Attempt any two of the following**

a) Explain the objectives of state co-operative bank.
b) Discuss the progress of district central co-operative bank.
c) Explain objective and functions farmer's service societies.

***** *** *****

S181024 56M

[वेळ ३ तास] (मराठी रूपांतर) [गुण -१००]

सूचना :१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२)उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.१ अ) योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

१) ---------- सहकारी संस्थांचे प्राथमिक उद्दिष्ट आहे.
अ) नफ्याचे कमालीकरण करणे ब) उत्तम सेवा प्रदान करणे क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

२) भारतात पहिला सहकार कायदा ------ साली संमत झाला.
अ)१९०४ ब)१९०५ क)१९०६ ड)१९०७

३) ----- ला सहकाराचे जनक म्हणून ओळखले जाते.
अ) रॉबर्ट ओवेन ब) आल्फ्रेड मार्शल क) जे .एम. केन्स ड) ए.सी.पिगू

४) राष्ट्रीय ग्राहक सहकारी महासंघाचे मुख्यालय------ येथे आहे.
अ)मुंबई ब)कोलकाता क)दिल्ली ड)यापैकी नाही

५) भात गिरणी सहकारी संस्था ------- सहकारी संस्थांचे उदाहरण आहे.
अ) प्रक्रिया ब) कामगार क)गृहनिर्माण ड) ग्राहक

६) विद्यानाथन समितीची स्थापना सहकारी पतपुरवठा पुनर्रचनेसाठी ------- साली करण्यात आली.
अ) २००४ ब) २००५ क) २००६ ड) २००७

७) प्राथमिक कृषी पतपुरवठा सहकारी संस्था --------- कर्ज देतात.
अ) अल्पकालीन ब) दीर्घकालीन क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

८) शेतकरी सहकारी संस्था प्रामुख्याने शेतकऱ्यांना ----- सुविधा देतात.
अ) बि-बियाणे ब) खते क) कीटकनाशके ड) यापैकी सर्व

९) -------- राज्य स्तरावर कार्यरत आहे.
अ) प्राथमिक कृषी पतसंस्था ब) मध्यवर्ती सहकारी बँक क) राज्य सहकारी बँक ड) यापैकी नाही

१०) भू-विकास बँका फक्त -------- कर्ज देतात.
अ) अल्पकालीन ब) मध्यम कालीन क) दीर्घकालीन ड) यापैकी नाही

ब) खालील संकल्पनांची व्याख्या करा. (कोणतेही पाच)
१) सहकार २) खाजगी क्षेत्र ३) ग्राहक सहकारी संस्था ४) विपणन सहकारी संस्था
५) बचत गट ६) शेतकरी सेवा संस्था ७) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक ८) प्राथमिक भूविकास बँक

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.
अ) सहकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) सहकार तत्त्व परिभाषित करा. सहकाराच्या तत्त्वांची चर्चा करा.
क) सहकाराचे आर्थिक फायदे सांगा.

प्र.३ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ) कृषी सहकारी विपणन संस्थांची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
ब) कामगार सहकारी संस्थांच्या समस्या सांगा.
क) औद्योगिक सहकारी संस्थांच्या प्रकारांची चर्चा करा.

प्र.४ खालील पैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.
अ) भारतातील सहकारी पतपुरवठा रचना विशद करा.
ब) प्राथमिक कृषी सहकारी पतपुरवठा संस्थांच्या कार्याची चर्चा करा.
क) बचत गट (SHG,s) चे उद्दिष्ट आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ) राज्य सहकारी बँकेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
ब) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या प्रगतीची चर्चा करा.
क) शेतकरी सेवा संस्थांची उद्दिष्ट आणि कार्ये स्पष्ट करा.

***** *** *****

Write short notes (any
Time and sales ratio